

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням Комітету
від «25» січня 2023 року
(протокол № 141)

**Звіт про роботу
Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та
захисту прав ветеранів за період роботи восьмої сесії
Верховної Ради України дев'ятого скликання**

Триваюча широкомасштабна збройна агресія Російської Федерації проти України та продовження у зв'язку з цим строку дії воєнного стану в Україні вплинули на організацію роботи Комітету. Однак у звітному періоді забезпечено виконання основних функцій і завдань Комітету, насамперед, його членами та працівниками секретаріату було здійснено роботу з підготовки і проведення 12 засідань Комітету, 1 слухання у Комітеті, 8 засідань «круглих столів», 1 публічних консультацій, розгляду 507 звернень.

На засіданнях Комітету у період восьмої сесії за сформованими Головою Комітету Третяковою Г.М. порядками денними розглянуто 54 питання. Зокрема, прийнято 32 рішення по законопроектах, із них 28 рішень по законопроектах, з опрацювання яких Комітет визначено головним.

Із 24 законопроектів, підготовлених Комітетом у звітному періоді до розгляду Верховною Радою України, 8 законопроектів за наслідками розгляду у другому читанні прийнято як закони; 4 законопроекти прийнято за основу, із них 2 підготовлено та очікують на розгляд у другому читанні; 11 законопроектів очікують на розгляд за процедурою першого читання, 1 – за процедурою повторного першого читання.

Основна робота Комітету з урахуванням прийнятих парламентом рішень і доручень Верховної Ради України та її керівництва була зосереджена на здійсненні законопроектної функції, зокрема, щодо адаптації трудового та соціального законодавства України до положень права Європейського Союзу (acquis ЄС), реформування системи загальнообов'язкового державного соціального страхування та законодавства про зайнятість населення, спрощення діяльності волонтерських організацій.

Для опрацювання законопроектів до другого читання створювались робочі групи, до складу яких входили не лише народні депутати України, а й представники державних органів, об'єднань профспілок і об'єднань організацій роботодавців, громадських об'єднань, фахівці науково-дослідних інститутів, експерти.

Зокрема, проведено засідання робочих груп по доопрацюванню до другого читання законопроектів:

про захист трудових мігрантів та боротьбу з шахрайством у працевлаштуванні за кордон (реєстр. № 2365);

про внесення змін до Закону України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування" (нова редакція) та інших законодавчих актів України (реєстр. № 3663);

про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії порушенню прав у сфері праці (реєстр. № 5748);

про внесення змін до деяких законів України щодо застосування праці іноземців та осіб без громадянства в Україні (реєстр. № 5795);

про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування служби зайнятості, соціального страхування на випадок безробіття, сприяння продуктивній зайнятості населення, у тому числі молоді, та впровадження нових активних програм на ринку праці (реєстр. № 6067);

про внесення змін до деяких законів України щодо виплати грошової винагороди ветеранам війни та жертвам нацистських переслідувань (реєстр. № 7295);

про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо визнання учасниками бойових дій осіб, які брали безпосередню участь в здійсненні заходів необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України та інших питань (реєстр. № 7322);

про виплату одноразової грошової допомоги за шкоду життю та здоров'ю, завдану спричиненими військовою агресією проти України пораненням або загибеллю під час проходження публічної служби, виконання обов'язків на об'єктах критичної інфраструктури та здійснення професійної журналістської діяльності (реєстр. № 7353);

про внесення змін до Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» та деяких інших законів України, щодо захисту прав фізичних осіб під час воєнного стану та спрощення обліку робочих місць для осіб з інвалідністю (реєстр. № 7433);

про внесення змін до деяких законів України щодо спрощення механізму участі у загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванні (реєстр. № 7649);

про внесення змін до Закону України "Про пенсії за особливі заслуги перед Україною" (щодо борців за незалежність України у ХХ столітті) (реєстр. № 8032);

про внесення змін до Закону України "Про благодійну діяльність та благодійні організації" щодо вдосконалення порядку включення благодійників – фізичних осіб до Реєстру волонтерів антитерористичної операції та/або здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації (реєстр. № 8076).

Крім того, Комітетом напрацьовано та внесено на розгляд Верховної Ради проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення прав осіб з інвалідністю на працю (реєстр. № 5344-д).

Поряд із цим, проведено 10 засідань п'яти підгруп робочої групи з напрацювання нової редакції Закону України «Про гуманітарну допомогу», утвореної рішенням Комітету від 12 жовтня 2022 року (протокол № 134).

Упродовж восьмої сесії Верховною Радою України прийнято 8 законів України (підготовлено Комітетом у звітному періоді для розгляду парламентом):

1. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» та Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» від 21 вересня 2022 року № 2620-ІХ (поданий народним депутатом України Папієвим М. як проект Закону реєстр. № 3663).

Положеннями Закону України передбачено:

- з 01 січня 2023 року припинити Фонд соціального страхування України як юридичну особу та управління виконавчої дирекції Фонду, реорганізувавши їх шляхом приєднання до Пенсійного фонду України, що сприятиме оптимізації адміністративно-господарських видатків;

- посилити роль держави як гаранта реалізації застрахованими особами власних прав, визначивши Пенсійний фонд України страховиком у системі загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання;

- викласти у новій редакції Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування»;

- удосконалити перелік видів страхових виплат за страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та потерпілим від нещасного випадку на виробництві;

- надати право потерпілим на забезпечення протезуванням, ортезуванням, допоміжними засобами реабілітації, медичними виробами, що надаються відповідно до вимог законів України «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я» та «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні»;

- удосконалити умови надання допомоги по тимчасовій непрацездатності та терміни її виплати;

- встановити санкції за відповідні порушення законодавства тощо.

2. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування служби зайнятості, соціального страхування на випадок безробіття, сприяння продуктивній зайнятості населення, у тому числі молоді, та впровадження нових активних програм на ринку праці» від 21 вересня 2022 року № 2622-ІХ (поданий Кабінетом Міністрів України та доопрацьований Комітетом на повторне перше читання як проект Закону реєстр. № 6067).

Положення Закону України спрямовані на реформування державної служби зайнятості, підвищення якості надання послуг, осучаснення страхових підходів у випадку безробіття, модернізації діючих та впровадження нових активних програм сприяння зайнятості населення, у тому числі для молоді, з одночасним збереженням існуючих гарантій для застрахованих осіб.

Зокрема, передбачено:

- замінити неефективний механізм квотування працевлаштування, а саме запровадити компенсації роботодавцям частини витрат на оплату праці або єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за працевлаштування деяких категорій зареєстрованих безробітних, зокрема молоді;

- сприяти працевлаштуванню довгострокових безробітних шляхом надання компенсації роботодавцям витрат єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування;

- запровадити надання фінансової допомоги для започаткування підприємницької діяльності.

Також змінюються підходи до:

- умов, тривалості та розмірів виплати допомоги по безробіттю, зокрема посилити страхові принципи (чим більший страховий стаж – тим більший розмір допомоги по безробіттю) та послабити до безробітних санкції за звільнення з останнього місця роботи за власним бажанням без поважних причин;

- фінансування громадських робіт за рахунок коштів органів місцевого самоврядування та скасування тимчасових робіт, як таких, що не сприяють мотивації до праці;

- підбору підходящої роботи для безробітного (врахування, зокрема транспортної доступності, розміру заробітної плати залежно від тривалості безробіття).

3. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо застосування праці іноземців та осіб без громадянства в Україні і надання послуг з посередництва у працевлаштуванні за кордоном» від 21 вересня 2022 року № 2623-ІХ (поданий Кабінетом Міністрів України як проект Закону реєстр. № 5795).

При підготовці даного Закону було враховано основні положення проекту Закону України про внесення змін до Закону України «Про зайнятість населення» щодо забезпечення прозорості діяльності суб'єктів господарювання, які надають послуги з посередництва у працевлаштуванні за кордоном, та ліквідацію неринкових механізмів регулювання ринку праці (реєстр. № 6045), поданого народним депутатом України Разумковим Д.О. та іншими народними депутатами України.

Законом внесено зміни до законів України «Про зайнятість населення» та «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» якими

врегульовано низка питань щодо роботи в Україні іноземців та осіб без громадянства. Зокрема:

- удосконалено підстави видачі, відмови у видачі або продовження дії дозволів на застосування праці іноземців та осіб без громадянства;

- встановлено рівні умови оплати праці як для громадян України, так і для іноземців та осіб без громадянства, що перебувають в Україні на законних підставах;

- створено правове підґрунтя для застосування праці іноземців та осіб без громадянства, які перебувають в Україні для навчання у навчальних закладах України.

Законом врегульовано положення щодо переліку документів, які подаються роботодавцями для отримання або продовження дії дозволів на застосування праці окремих категорій іноземних працівників, спрощено доступ до зазначеної адміністративної послуги та передбачено можливість її отримання будь-яким зручним для роботодавця способом.

Одночасно врегульовано посилення контролю за додержанням законодавства у цій сфері, створено механізм захисту національного ринку праці та його регулювання в частині залучення іноземної робочої сили.

Законом також встановлено загальний перелік іноземців та осіб без громадянства, для працевлаштування яких роботодавець має отримувати дозвіл та виключає із Закону України «Про зайнятість населення» особливі категорії іноземців та осіб без громадянства, які претендують на працевлаштування.

4. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо захисту соціальних, трудових та інших прав фізичних осіб, у тому числі під час воєнного стану, та спрощення обліку робочих місць для осіб з інвалідністю» від 18 жовтня 2022 року № 2682-ІХ (поданий народним депутатом України Гетманцевим Д. як проект Закону реєстр. № 7433).

Законом визначено мету використання інформації з Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування, уточнено положення щодо надання інформації з реєстру застрахованих осіб Державного реєстру (надаватиметься у порядку, що затверджується Пенсійним фондом за погодженням із Мінсоцполітики), а також щодо надання інформації Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю з Державного реєстру про створення робочих місць для осіб з інвалідністю, про зайнятість та працевлаштування осіб з інвалідністю (надаватиметься Пенсійним фондом у порядку та за формою, встановленими Пенсійним фондом за погодженням із Мінсоцполітики).

Крім того передбачено:

- для осіб з інвалідністю, яким призначено пенсію по інвалідності або пенсію у зв'язку з втратою годувальника, у яких строк припинення виплати такої пенсії припадає на період дії воєнного стану, надзвичайного стану, виплата пенсії продовжується до припинення воєнного стану, надзвичайного

стану в Україні та протягом шести місяців після його припинення або скасування без висновку МСЕК (для осіб, призваних на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період або прийнятих на військову службу за контрактом у період воєнного стану – не менш як на весь строк їх військової служби). Якщо при повторному огляді особі з інвалідністю встановлено іншу групу (підгрупу) інвалідності, розмір пенсії, продовженої відповідно до цього пункту, переглядається з місяця, наступного за місяцем надходження висновку медико-соціальної експертизи;

- можливість Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю щороку в автоматизованому режимі з використанням даних Державного реєстру та Централізованого банку даних з проблем інвалідності здійснювати визначення підприємств, установ та організацій, які не забезпечили виконання у попередньому році нормативу робочих місць для осіб з інвалідністю;

- якщо особа зобов'язана проходити профілактичний медичний огляд, до реєстру застрахованих осіб вноситься інформація про обов'язковість проходження особою такого огляду тощо.

5. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо спрощення механізму участі у загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванні» від 4 листопада 2022 року № 2734-ІХ (поданий народним депутатом України Забуранною Л. та іншими народними депутатами України як проект Закону реєстр. № 7649).

Законом надано право особам, які досягли 16-річного віку та не належать до осіб, яким призначено пенсію у солідарній системі, на добровільну сплату страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування відповідно до договору, що укладається з Пенсійним фондом України. Договір про добровільну сплату страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування можна укласти в електронній формі через Портал Дія, зокрема з використанням мобільного додатка Дія, або веб-портал електронних послуг Пенсійного фонду України. При цьому особа має право самостійно визначити розмір страхових внесків, періодичність і строки їх сплати.

Договір про добровільну сплату страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування також може бути укладено на користь третьої особи. Дохід, з якого сплачено страхові внески за договором про добровільну сплату страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, враховуватиметься до заробітної плати (доходу) для обчислення пенсії.

Також відповідно до цього Закону надано право юридичним або фізичним особам на здійснення знеособлених або персоналізованих благодійних пожертв.

У разі якщо юридична або фізична особа здійснює персоналізовану благодійну пожертву (адресовану визначеному нею пенсіонерові), 70 відсотків такої пожертви спрямовуються для виплати цьому пенсіонерові в обраний ним спосіб, передбачений для виплати пенсій. Знеособлені благодійні пожертви та

30 процентів персоналізованих благодійних пожертв є коштами Пенсійного фонду.

6. Закон України «Про внесення зміни до пункту 2¹ розділу VII «Прикінцеві положення» Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» щодо вдосконалення порядку включення благодійників – фізичних осіб до Реєстру волонтерів антитерористичної операції та/або здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації» від 16 листопада 2022 року № 2757-ІХ (поданий народними депутатами України Грищуком Р. та Колебошиним С. як проект Закону реєстр. № 8076).

Закон передбачає спрощення порядку включення благодійників - фізичних осіб до Реєстру волонтерів антитерористичної операції та/або здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації.

Прийнятим Законом, зокрема, надано можливість подання заяви для включення до Реєстру волонтерів антитерористичної операції та/або здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації як у паперовій, так і в електронній формі (в тому числі з використанням Єдиного державного веб-порталу електронних послуг).

7. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання та протидії мобінгу (цькуванню)» від 16 листопада 2022 року № 2759–ІХ (поданий народними депутатами України Гришиною Ю., Третьяковою Г., Бабенком М.В. та іншими народними депутатами України як проект Закону реєстр. № 5748).

Законом внесено зміни до трудового законодавства у частині врегулювання питання протидії мобінгу (цькування).

Відповідно до положень Закону мобінг (цькування) визначається як систематичні (повторювані) тривалі умисні дії або бездіяльність роботодавця, окремих працівників або групи працівників трудового колективу, які спрямовані на приниження честі та гідності працівника, його ділової репутації, у тому числі з метою набуття, зміни або припинення ним трудових прав та обов'язків, що проявляється у формі психологічного та/або економічного тиску, зокрема із застосуванням засобів електронних комунікацій, створення стосовно нього напруженої, ворожої, образливої атмосфери, у тому числі такої, що змушує особу недооцінювати власну професійну придатність.

Прийнятим Законом також чітко визначено, що є формами психологічного та економічного тиску.

Закон зобов'язує роботодавця вживати заходів для забезпечення безпеки і захисту фізичного та психічного здоров'я працівників, здійснювати профілактику ризиків та напруги на робочому місці, провадити інформаційні,

навчальні та організаційні заходи із запобігання та протидії мобінгу (цькування).

Прийнятий Закон України запроваджує адміністративну відповідальність за систематичне застосування різних форм мобінгу до працівника. Передбачаються умови, за яких роботодавець має відшкодувати моральну шкоду працівнику, який зазнав відповідного цькування.

Працівникові, який вирішив звільнитися через мобінг, Закон гарантує виплату вихідної допомоги у розмірі не менше тримісячного середнього заробітку за рахунок роботодавця.

8. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо визнання учасниками бойових дій та особами з інвалідністю внаслідок війни, членами сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України окремих категорій осіб, які брали безпосередню участь у здійсненні заходів, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, та інших питань» від 12 січня 2023 р. № 2864-IX (поданий народними депутатами України Третяковою Г.М., Остапенком А.Д. та іншими народними депутатами України, реєстр. № 7322 доопрацьований).

Закон визначає учасниками бойових дій осіб, які з 24 лютого по 25 березня 2022 року не вступили до Збройних Сил України, Міністерства внутрішніх справ України, Національної поліції, Національної гвардії України, Служби безпеки України, Державної прикордонної служби України або інших утворених відповідно до законів України військових формувань чи правоохоронних органів, однак брали безпосередню участь в здійсненні заходів необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів.

Також визначено коло осіб, які стали особами з інвалідністю внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час безпосередньої участі у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України у період дії воєнного стану при здійсненні самооборони під час виконання завдань, пов'язаних із запровадженням і здійсненням заходів правового режиму воєнного стану.

Поряд із цим Верховною Радою України у восьмій сесії прийнято за основу 4 законопроекти, із них:

а) підготовлено Комітетом до розгляду у другому читанні:

- про внесення змін до деяких законів України щодо виплати грошової винагороди ветеранам війни та жертвам нацистських

переслідувань (поданий народним депутатом України Третьяковою Г.М. та іншими народними депутатами України, реєстр. № 7295).

Законопроектом пропонується внести зміни до законів України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» та «Про жертви нацистських переслідувань», передбачивши зміну дати і виду виплати щорічної разової грошової допомоги ветеранам війни та жертвам нацистських переслідувань.

Зокрема, пропонується виплата грошової винагороди ветеранам війни і жертвам нацистських переслідувань до Дня захисників та захисниць України (14 жовтня), замість разової грошової допомоги, передбаченої згідно з цими Законами, яка виплачувалась щорічно до 5 травня.

Крім того, Кабінету Міністрів України надається право встановлювати розміри і порядок здійснення такої винагороди.

- про колективні угоди та договори (поданий Кабінетом Міністрів України, реєстр. № 7628, євроінтеграційний).

Законопроектом пропонується нова редакція Закону України «Про колективні договори і угоди» 1993 року, розроблення якої було передбачено пунктом 56 Плану законопроектної роботи Верховної Ради України на 2021 рік і зумовлено існуванням цілої низки несприятливих факторів, що заважають успішному розвитку сфери колективно-договірного регулювання трудових відносин. Отже пропонується прийняти новий Закон України, що визначатиме:

1) основні принципи колективно-договірного регулювання; види колективних угод та договорів, сферу їх дії, сторони;

2) сторони колективних переговорів; процеси підготовки до ведення колективних переговорів, початку та власне їх ведення, гарантії та компенсації їх учасникам;

3) питання, що можуть бути включені до змісту колективних угод; особливості процедур підписання та приєднання до сторони колективної угоди; сферу поширення дії галузевої (міжгалузевої) угоди; строк дії колективної угоди, можливість призупинення та зупинення дії окремих її положень;

4) положення, що можуть передбачатися колективним договором; порядок його затвердження та підписання, можливість приєднання до сторони працівників такого договору, строк його дії; порядки призупинення та припинення дії окремих положень колективного договору, здійснення контролю за його виконанням, ознайомлення працівників з його текстом;

5) необхідність повідомної реєстрації колективних угод та договорів (крім генеральної угоди); окремі особливості порядку внесення змін та доповнень до колективних угод та договорів; відповідальність за порушення законодавства про колективні угоди та договори і порядок вирішення спорів.

Прийняття цього законопроекту сприятиме процесу розвитку колективно-договірного регулювання трудових відносин, посиленню захисту

прав працівників і роботодавців, їх представників, підвищенню ефективності взаємодії представників сторін соціального діалогу в рамках його органів.

б) доопрацьовується до розгляду у другому читанні:

- про внесення змін до Закону України «Про пенсії за особливі заслуги перед Україною» (щодо борців за незалежність України у ХХ столітті) (поданий народними депутатами України В'ятровичем В., Піною Н., Рудиком С. та іншими народними депутатами України, реєстр. № 8032).

Законопроектом пропонується встановити пенсії за особливі заслуги перед Україною особам, які відповідно до Закону України «Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у ХХ столітті» мають статус борців за незалежність України у ХХ столітті та відповідно до Закону України «Про реабілітацію жертв репресій комуністичного тоталітарного режиму 1917 – 1991 років» зазнали репресій за політичними або релігійними мотивами у формі позбавлення волі (ув'язнення) або примусового безпідставного поміщення здорової людини до психіатричного закладу і реабілітовані у встановленому законом порядку.

- про внесення зміни до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» щодо призначення пенсії особам, які проживають на тимчасово окупованій території або на території, де ведуться бойові дії (поданий народним депутатами України Фріс І. та іншими народними депутатами України, реєстр. № 8198).

Законопроектом пропонується тимчасово, на період дії воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях та протягом трьох місяців після його припинення чи скасування, пенсію за віком та по інвалідності особам, які проживають на тимчасово окупованій території або на території, де ведуться бойові дії, призначати з дня, що настає за днем досягнення особою пенсійного віку або відповідно встановлення інвалідності органами медико-соціальної експертизи, незалежно від строку звернення за пенсією.

Окрім законопроектів, прийнятих Верховною Радою України як закони та прийнятих за основу за наслідками розгляду у першому читанні, упродовж восьмої сесії Комітетом підготовлено для розгляду Верховною Радою України у першому читанні такі законопроекти:

Проекти законів про внесення змін до деяких законів України щодо створення сприятливих умов для працевлаштування осіб з інвалідністю (реєстр. № 5344), поданий Кабінетом Міністрів України; про внесення змін до деяких законів України щодо створення сприятливих умов для працевлаштування осіб з інвалідністю (реєстр. № 5344-1), поданий народними депутатами України Тимошенко Ю. та Цимбалюком М.; про внесення змін до деяких законів України щодо сприяння зайнятості осіб з інвалідністю (реєстр. № 5344-2), поданий народними депутатами України

Королевською Н., Морозом В., Солодом Ю. та іншими народними депутатами України; про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення прав осіб з інвалідністю на працю (реєстр. № 5344-3), поданий народним депутатом України Третяковою Г.; підготовлений Комітетом відповідно до частини другої статті 110 Регламенту Верховної Ради України проект закону України про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення прав осіб з інвалідністю на працю (реєстр. № 5344-д).

Законопроектом за реєстр. № 5344-д пропонується створити сприятливі умови для працевлаштування осіб з інвалідністю, в тому числі шляхом впровадження апробованих в інших країнах підходів до розвитку стимулюючих механізмів для роботодавців, розширення можливостей для осіб з інвалідністю.

Також пропонується запровадження сплати цільового внеску замість адміністративно-господарських санкцій за невиконання нормативу працевлаштування.

Розширюються категорії підприємств, які можуть користуватися фінансовою підтримкою для забезпечення працевлаштування осіб з інвалідністю шляхом створення підприємств трудової інтеграції та підприємств захищеного працевлаштування.

У проекті встановлюється однакове законодавче зобов'язання з працевлаштування осіб з інвалідністю для роботодавців приватного та публічного секторів.

З метою забезпечення фінансової спроможності держави здійснювати заходи сприяння працевлаштуванню осіб з інвалідністю, передбачається створення спеціального фонду державного бюджету шляхом накопичення внесків роботодавців. Кошти спеціального фонду матимуть цільове призначення і витрачатимуться виключно на реалізацію заходів із працевлаштування осіб з інвалідністю.

У законопроекті послідовно впроваджується підхід до гарантованого для працівника збереження трудових відносин з роботодавцем, де з працівником трапився нещасний випадок на виробництві/професійне захворювання.

Проект Закону про внесення змін до статті 41 Кодексу законів про працю України щодо встановлення додаткової підстави розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця (реєстр. № 7731 доопрацьований), поданий народним депутатом України Третяковою Г. та іншими народними депутатами України.

Проектом Закону пропонується внести зміни до Кодексу законів про працю України та передбачити, зокрема, що набрання законної сили вироком суду, яким працівника засуджено до позбавлення волі або до іншого покарання, яке призвело до втрати довір'я до нього з боку роботодавця, є підставою для припинення дії трудового договору. Крім того, пропонується встановити таку підставу розірвання трудового договору з ініціативи

роботодавця як вчинення працівником, який працює на об'єктах державної власності, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави та/або об'єктах критичної інфраструктури, дій або його бездіяльності, які поза розумним сумнівом можуть відноситися до сприяння державі-агресору.

Також передбачено, що до правил внутрішнього трудового розпорядку підприємств, установ, організацій вносяться застереження щодо дій або бездіяльності працівника, які поза розумним сумнівом можуть відноситись до сприяння державі-агресору.

Проект Закону про внесення змін та доповнень до деяких законів України з метою забезпечення прав учасників війни на біологічне посттравматичне батьківство/материнство (реєстр. № **8011**), поданий народним депутатом України Дмитрієвою О.О.

Законопроектом передбачається створення державних гарантій щодо збереження можливості біологічного батьківства / материнства для захисників та захисниць України, у випадку отримання ними поранень, які впливають на репродуктивні функції.

Також, законопроект передбачає, що у період дії воєнного або надзвичайного стану поліцейські, які виконують свої службові завдання в районах воєнних дій, отримують гарантії, щодо права на участь у комплексі заходів, які реалізуються державою, з метою забезпечення права на біологічне посттравматичне батьківство (материнство), отримання медичної допомоги або проведення медико-психологічної реабілітації у медичних закладах, розташованих за межами України, отримання психологічної допомоги.

Заходи з реалізації права на біологічне батьківство (материнство) пропонується здійснювати за рахунок коштів державного бюджету та інших джерел, не заборонених законодавством, шляхом реалізації пілотного проекту у порядку встановленому Кабінетом Міністрів України.

Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» щодо засад внутрішньої політики у сфері формування державної ветеранської політики (реєстр. **8036**), поданий Кабінетом Міністрів України.

Законопроектом передбачено унормувати питання:
формування державної ветеранської політики;
формування системи переходу з військової служби до цивільного життя;
забезпечення системи соціальної підтримки ветеранів війни, осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, постраждалих учасників Революції Гідності, членів сімей таких осіб і членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України;

забезпечення доступним житлом ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) ветеранів, членів сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України шляхом формування потужного державного замовлення на

будівництво соціального житла, відродження доступного іпотечного кредитування;

розвитку ветеранського спорту і фізкультурно-спортивної реабілітації ветеранів;

запровадження комплексних заходів, спрямованих на формування громадянської ідентичності;

реалізації заходів, спрямованих на героїзацію Захисників та Захисниць України і забезпечення гідного вшанування й увічнення пам'яті загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України.

Проект Закону про внесення змін до статті 6 Закону України «Про пенсії за особливі заслуги перед Україною» (реєстр. № **8123**), поданий народним депутатом України Третяковою Г. та іншими народними депутатами України.

Законопроектом пропонується законодавчо врегулювати питання призначення пенсій за особливі заслуги перед Україною, а саме встановлювати одночасно дві надбавки: за особливі заслуги перед Україною та за заслуги померлого годувальника-військовослужбовця, який, починаючи з 2014 року, брав участь у відсічі та стримуванні збройної агресії Російської Федерації та/або інших держав, перебуваючи безпосередньо в районах бойових дій.

Запропоновані законодавчі зміни покращать рівень пенсійного забезпечення членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, які народили п'ятьох або більше дітей, буде додатково опорою для жінок, яким присвоєно почесне звання «Мати-героїня» та визнанням безцінного внеску загиблих (померлих) Захисників та Захисниць у майбутнє вільної України.

Проект Закону України про внесення змін до Кодексу законів про працю України щодо правонаступництва у трудових відносинах (реєстр. № **8244**), поданий Кабінетом Міністрів України.

Законопроект розроблено Міністерством економіки України та внесено Урядом з метою приведення національного законодавства про працю у відповідність до положень Директиви Ради № 2001/23/ЄС від 12.03.2001 про наближення законодавств держав-членів, що стосуються охорони прав працівників у випадку передачі підприємств, бізнесових структур або частин підприємств або бізнесових структур щодо встановлення обов'язку роботодавця повідомляти працівникам про зміну власника підприємства. Імплементация положень Директиви Ради № 2001/23/ЄС визначено додатком XL до Глави 21 «Співробітництво в галузі зайнятості, соціальної політики та рівних можливостей» Розділу V «Економічне і галузеве співробітництво» Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

Для реалізації поставленої мети автор пропонує доповнити Кодекс законів про працю України (далі - Кодекс) новою статтею 36-1 «Правонаступництво у трудових відносинах» та передбачає внесення окремих змін до статті 36 цього ж Кодексу.

Новою редакцією статті 36-1 Кодексу пропонується закріпити поняття правонаступництва у трудових відносинах та встановити порядок дій роботодавця і правонаступника.

Отже, відповідно до положень законопроекту правонаступництвом у трудових відносинах вважається продовження трудових відносин з працівниками у разі зміни власника підприємства, установи, організації, реорганізації підприємства, установи, організації (злиття, приєднання, поділу, перетворення, виділу).

Також пропонується передбачити, що правонаступництвом у трудових відносинах між працівниками та фізичною особою, яка використовує найману працю, вважається продовження трудових відносин з працівниками у разі зміни власника майна чи його частин.

Таким чином, у разі такого правонаступництва трудові відносини працівників продовжуються з правонаступником.

Положення цієї статті також встановлюється обов'язок роботодавця продовжувати дію трудового договору у разі передачі власником бізнесу або його частин іншій особі, а також інформування роботодавцями працівників та їх представників про:

- 1) дату (орієнтовну дату) та причини правонаступництва;
- 2) економічні, технологічні, структурні наслідки правонаступництва або наслідки аналогічного характеру, які впливатимуть на права працівників.

Крім того, правонаступник зобов'язаний письмово або в електронній формі надати працівникам та виборному органу первинної профспілкової організації (профспілковому представнику), а в разі відсутності первинної профспілкової організації – вільно обраним та уповноваженим представникам (представнику) працівнику зазначену вище інформацію не пізніше ніж до початку дій, які впливатимуть на трудові права та інтереси працівників.

Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впорядкування надання та використання відпусток, а також інших питань» (реєстр. № **8313**), поданий народними депутатами України Третяковою Г., Цимбалюком М. та іншими народними депутатами України.

Змінами до Кодексу законів про працю України та законів України «Про відпустки», «Про військовий обов'язок і військову службу», «Про освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності», «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану», «Про державну службу», зокрема, передбачено унормувати питання:

виплати працівникам грошової компенсації за всі не використані ними дні щорічної відпустки у разі їх призову на військову службу під час мобілізації, на особливий період, за призовом осіб із числа резервістів в особливий період;

виплати керівним, педагогічним, науковим, науково-педагогічним працівникам, спеціалістам навчальних закладів грошової компенсації за не

використані ними дні щорічних відпусток з розрахунку повної їх тривалості у разі їх призову на військову службу під час мобілізації, на особливий період, за призовом осіб із числа резервістів в особливий період;

надання військовослужбовцям, звільненим у зв'язку з демобілізацією із військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період, за призовом осіб із числа резервістів в особливий період, права на відпочинок тривалістю 60 робочих днів з виплатою двомісячного грошового забезпечення впродовж мобілізаційного періоду за рахунок Державного бюджету України;

скасування творчої відпустки та відпустки у зв'язку з профспілковим навчанням;

можливості відмовлення працівнику роботодавцем у період дії воєнного стану у наданні відпустки, якщо такий працівник залучений до виконання робіт, виробництва товарів оборонного призначення або до виконання мобілізаційного завдання;

віднесення Національної служби посередництва і примирення, Секретаріату Національної тристоронньої соціально-економічної ради до вищого рівня оплати праці.

При здійсненні контрольної функції за вказаний період Комітетом заслухано низку контрольних питань, проведено 1 слухання в Комітеті, 8 засідань «круглих столів», публічні консультації, наради та зустрічі.

У порядку реалізації контрольної функції на засіданнях Комітету 12 вересня та 31 жовтня заслухано інформацію центральних органів виконавчої влади щодо стану готовності системи виплати громадянам житлових субсидій на оплату житлово-комунальних послуг в зимовий період.

За даними ДП «ІОЦ Мінсоцполітики» житлові субсидії в Україні отримує 2,2 млн домогосподарств. Більшості родин субсидії були нараховані автоматично. У державному бюджеті на 2022 рік на надання пільг та субсидій на оплату житлово-комунальних послуг, придбання твердого палива та скрапленого газу передбачено близько 37,9 млрд грн.

За інформацією Міністерства, масовий розрахунок житлової субсидії для одержувачів субсидій на опалювальний сезон 2022-2023 років буде здійснено органами соціального захисту населення в жовтні 2022 року після отримання відомостей від Державної податкової служби України та Пенсійного фонду України – про доходи осіб, від виконавців комунальних послуг – про розмір внесків/платежів, цін і тарифів на житлово-комунальні послуги.

Також Комітет поінформовано про процес поетапної передачі функцій адміністрування житлових субсидій та пільг Пенсійному фонду, який розпочався 01 жовтня цього року, відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2022 року за № 1041.

Процес нарахування та виплати пільг та житлових субсидій відбувається автоматично, із забезпеченням захисту персональних даних одержувачів

субсидій, зокрема, від агресора. Документи зберігатимуться виключно в електронній формі. Заявку на надання відповідної послуги можна сформулювати в електронному кабінеті Пенсійного фонду України.

В першу чергу, це надасть право громадянам, які є внутрішньо-переміщеними особами та знаходяться в окупації або проживають на територіях, де тривають бойові дії, на отримання житлових субсидій.

Інформацію Міністерства соціальної політики України та Пенсійного фонду України взято до відома.

Слухання у Комітеті:

07 грудня 2022 року під головуванням першого заступника голови Комітету Цимбалюка М.М. відбулися слухання у Комітеті на тему: «Вплив розмірів прожиткових мінімумів на стан соціального захисту громадян України, особливо пенсіонерів, осіб з інвалідністю в Україні та дітей до 18 років».

У слуханнях взяли участь народні депутати України, представники центральних органів виконавчої влади, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, Пенсійного фонду України, всеукраїнських об'єднань профспілок та організацій роботодавців, наукових установ, громадських організацій.

Учасники заходу детально обговорили вплив розмірів прожиткового мінімуму на стан соціального захисту вразливих категорій населення нашої країни, особливо під час дії воєнного стану в Україні.

Засідання «круглих столів»:

16 вересня 2022 року під головуванням голови підкомітету з питань соціального захисту прав ветеранів Остапенка А.Д. проведено засідання «круглого столу» на тему: «Соціальний захист та законодавча підтримка осіб, зниклих безвісти та їх родин». Під час засідання було обговорено проблемні питання соціального захисту осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, та їх родин, а також зниклих безвісти осіб, які стали на захист держави у військовий час, починаючи з 24 лютого 2022 року.

12 жовтня 2022 року під головуванням голови підкомітету з питань соціального захисту прав ветеранів Остапенка А.Д. проведено засідання «круглого столу» на тему: «Соціальний захист, надання окремих статусів Захисникам/Захисницям України та членам їх сімей, членам сімей загиблих/померлих Захисників/Захисниць України». На засіданні «круглого столу» обговорено питання законодавчого врегулювання надання окремого статусу Захисникам/Захисницям України та членам їх сімей, членам сімей загиблих/померлих Захисників/Захисниць та надання відповідно до цього статусу, соціальних пільг гарантованих державою.

17 жовтня 2022 року під головуванням Голови Комітету Третякової Г.М., за участі Голови Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування Клочка А.А. та першого заступника голови Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин Ткаченка М.М. проведено засідання «круглого столу» на тему: «Заходи щодо підтримки внутрішньо переміщених осіб з метою забезпечення реалізації прав і задоволення їхніх потреб, надання додаткових соціальних гарантій, тимчасового розміщення, соціального обслуговування та психологічної підтримки».

Було обговорено проблемні питання, що виникають в житті внутрішньо переміщених осіб, які потребують нагального вирішення, зокрема, щодо забезпечення громадян житлом придатним для проживання в зимовий період, соціальними послугами та роботою тощо.

3 листопада 2022 року під головуванням голови підкомітету з питань соціального захисту прав ветеранів Остапенка А.Д. проведено засідання «круглого столу» на тему: «Комунікація та співпраця центральних органів виконавчої влади, місцевого самоврядування з ветеранами та сім'ями загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України». Розглянуто питання посилення координації діяльності та взаємодії з органами центральної виконавчої влади, органами місцевої влади та місцевого самоврядування щодо процедур оформлення документів для сімей загиблих захисників та захисниць України.

22 листопада 2022 року під головуванням голови підкомітету з питань соціального захисту і реабілітації осіб з інвалідністю та регулювання діяльності їх підприємств і громадських об'єднань Гривка С.Д. проведено засідання «круглого столу» на тему: «Соціальні послуги: проблеми і перспективи».

Обговорили поточний стан справ у сфері надання соціальних послуг, заслухали інформацію щодо питань, що потребують вирішення, окреслили напрямки нормативно-правових змін необхідних для забезпечення громадян України якісними соціальними послугами, особливо в умовах воєнного стану. Учасники засідання «круглого столу» звертали увагу на високу місію та велике навантаження на соціального працівника в умовах війни, наголошували на необхідності збільшення їх кількості, підвищенні статусу та забезпечення представників професії, здійсненні координації діяльності соціальних працівників з громадськими організаціями, благодійними фондами, волонтерами та надавачами гуманітарної допомоги.

6 грудня 2022 року під головування Голови Комітету Третякової Г.М. проведено засідання «круглого столу» на тему: «Інструменти суспільної підтримки ветеранів – учасників бойових дій у післявоєнний період».

Обговорено питання забезпечення здоров'я нації в умовах та під впливом війни Російської Федерації проти України. Зазначалося, що державна політика у сфері охорони здоров'я наразі враховує травми та наслідки війни для фізичного та психічного здоров'я громадян країни. Наразі триває робота над Єдиною системою надання медичної допомоги. Ця система працюватиме для усіх українців, в тому числі і для ветеранів. Також розширюються послуги та перелік лікарських засобів з урахуванням травм та наслідків війни, нещодавно були введені два додаткових пакети медичних послуг Національної служби здоров'я України – це первинна психічна допомога та комплексна реабілітація для дітей та дорослих. Також Міністерство охорони здоров'я працює над розбудовою Національного реабілітаційного центру на базі одного з ветеранських госпіталів.

8 грудня 2022 року під головуванням голови підкомітету з питань соціального захисту і реабілітації осіб з інвалідністю та регулювання діяльності їх підприємств і громадських об'єднань Гривка С.Д. проведено засідання «круглого столу» на тему: «Проблеми, з якими стикаються особи з інвалідністю під час війни та шляхи їх вирішення».

21 грудня 2022 року під головуванням голови підкомітету з питань соціального захисту прав ветеранів Остапенка А.Д. проведено засідання «круглого столу» на тему: «Аналіз впровадження електронного реєстру ветеранів»

У засіданнях «круглих столів», проведених Комітетом впродовж восьмої сесії брали участь народні депутати України, представники Дослідницької служби Верховної Ради України, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, Офісу Президента України, центральних та місцевих органів виконавчої влади, наукових установ, громадських організацій.

Публічні консультації:

12 грудня 2022 року з метою включення громадян та ключових заінтересованих сторін (стейкхолдерів) до обговорення питання накопичувальної системи пенсійного забезпечення, за комунікаційної та організаційної підтримки Програми USAID «РАДА: наступне покоління» в рамках проекту «Модельний комітет», у Комітеті відбулися Публічні консультації щодо функціонування накопичувальної системи пенсійного забезпечення.

До консультацій долучились народні депутати України, представники центральних органів виконавчої влади, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, Пенсійного фонду України, сторін соціального діалогу, громадських організацій, наукових установ, засобів масової інформації.

Комітет обговорив у форматі публічних консультацій важливе питання соціальної сфери – можливість, реалізація та нагальність у запровадженні в Україні накопичувальної системи пенсійного забезпечення.

Зокрема, з урахуванням досвіду інших держав та особливостей власної пенсійної системи, обговорювались положення проекту Закону України «Про загальнообов'язкове накопичувальне пенсійне забезпечення» (реєстр. № 2683, доопрацьований Комітетом 24 листопада 2021 року), який передбачає встановлення обов'язкової участі у системі накопичувального пенсійного забезпечення всіх категорій працюючих осіб до досягнення ними 55 років та обов'язкову сплату роботодавцями пенсійних внесків на користь таких найманих працівників. Цей законопроект є поштовхом у впровадженні системи пенсійних накопичень в Україні.

Робочі наради та зустрічі:

12 вересня 2022 року Голова Комітету Третякова Г.М. провела у Комітеті робочу нараду із представниками Пенсійного фонду України, Міністерства у справах ветеранів України та членами сімей загиблих (померлих) ветеранів по обговоренню питань пенсійного забезпечення сімей загиблих (померлих) захисників та захисниць України.

20 грудня 2022 року Голова Комітету Третякова Г.М. провела у Комітеті низку робочих зустрічей із представниками сторін соціального діалогу:

- із Головою Національної служби посередництва і примирення Дмитром Кухнюком та Головою Об'єднання всеукраїнських профспілок і профоб'єднання «Єдність» Анатолієм Онищуком. Під час зустрічі ґрунтовно обговорили питання ефективності законодавчих інструментів соціального діалогу в умовах війни та роль профспілок в налагодженні дієвої співпраці сторін соціального діалогу. Наголошувалося на необхідності забезпечення рівних можливостей для всіх професійних спілок України щодо захисту прав найманих працівників, адаптації чинного законодавства під відповідні потреби. Це має забезпечити умови та можливості активним та новоствореним об'єднанням професійних спільнот долучатися до процесу прийняття рішень у сфері праці. Підкреслювалась важливість доступу працівників до можливості захищати свої конституційні права щодо належних, безпечних і здорових умов праці;

- із Головою Національної служби посередництва і примирення Дмитром Кухнюком та Президентом Українського союзу промисловців і підприємців Анатолієм Кінахом. На зустрічі обговорили напрацювання тристороннього соціального діалогу між профспілками, роботодавцями та державою в умовах воєнного стану під час прийняття важливих рішень у сфері трудових відносин. Обговорили підсумки 2022 року, зокрема, в розрізі економічної ситуації, становища на національному ринку праці, рівня

зайнятості/заробітних плат тощо. Обговорювався процес відновлення потужної роботи Національної тристоронньої соціально-економічної ради як майданчику для соціального діалогу;

- із Головою Національної служби посередництва і примирення Дмитром Кухнюком та першим заступником Голови СПО об'єднань профспілок Олександра Шубіна. Обговорили ефективність соціального діалогу в умовах воєнного стану, а також співпрацю профспілок, роботодавців та держави під час опрацювання та ухвалення законів України у сфері трудових відносин в 2022 році. Зазначалося, що впродовж 2022 року Верховна Рада України ухвалила низку важливих законів у сфері трудових відносин та розпочала оновлення законодавства про колективні договори відповідно до зобов'язань України у сфері європейської інтеграції. Окрему увагу було приділено підготовці нормативних актів в сфері колективних угод/договорів та колективних трудових спорів, які потребуватимуть ухвалення під час роботи наступної, дев'ятої сесії Верховної Ради України. Наголошувалося на необхідності перезавантаження процесу прийняття узгоджених рішень у сфері праці сторонами соціального діалогу та вдосконаленні порядку підтвердження репрезентативності сторонами соціального діалогу, зокрема, в частині перевірки інформації, що подається ними для отримання відповідного свідоцтва.

16 січня 2023 року Голова Комітету Третякова Г.М. провела робочу зустріч з Головою Національної служби посередництва і примирення Дмитром Кухнюком, Головою Ради Федерації роботодавців України Дмитром Олійником та заступником Голови Ради Федерації роботодавців України Сергієм Біленьким.

Учасники зустрічі обговорили широкий спектр питань – від зайнятості населення в період післявоєнного відновлення країни та звички формувати додаткові пенсійні накопичення в процесі трудової діяльності до розвитку та демонополізації соціального діалогу в Україні.

Упродовж восьмої сесії Комітет продовжував здійснювати регулярне **інформування громадськості** про свою діяльність. Роз'яснювальна робота щодо ініціатив парламенту в соціальній сфері проводилася, зокрема, шляхом розміщення інформаційних матеріалів на веб-порталі Комітету та на офіційній інтернет-сторінці Комітету у соціальній мережі Facebook. Прес-служба Верховної Ради України сприяла розміщенню публікацій Комітету на веб-порталі парламенту в розділі «Ми разом - проти російської агресії», а також Telegram-каналі Верховної Ради України.

За період роботи восьмої сесії Верховної Ради України було підготовлено 63 публікацій Комітету, зокрема, інтерв'ю заступника Голови Комітету Вадима Струневича щодо здійснення Верховною Радою України важливого кроку для здійснення ефективної модернізації системи загальнообов'язкового державного соціального страхування в Україні.

Вагоме місце у роботі Комітету за період восьмої сесії Верховної Ради України IX скликання займав розгляд і аналіз звернень громадян, громадських та профспілкових організацій, опрацювання запитів на інформацію.

За звітний період у Комітеті розглянуто та опрацьовано **2257 листів та звернень**, у тому числі 35 звернень народних депутатів України і 472 звернення органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, громадян та громадських організацій.

На виконання Закону України «Про доступ до публічної інформації» від 13.01.2011 № 2939-VI і Розпорядження Голови Верховної Ради України "Про забезпечення виконання Закону України "Про доступ до публічної інформації" від 11 травня 2011 р. № 393 в єдиній автоматизованій системі роботи з документами у Верховній Раді України опрацьовано 11 запитів на публічну інформацію, направлених до секретаріату Комітету відповідно до предмету відання.

